Pieter Brandwijk en Arina de Vroomen naar Australië

Een bijzonder hoofdstuk in de familiegeschiedenis van een gezin uit Sliedrecht

Pieter Brandwijk werd op 1 mei 1901 geboren in Sliedrecht. Hij was een zoon van Gerardus Brandwijk (1877–1935), die als kapitein werkzaam was, en Neeltje Vuijk (1876–1949). Pieter groeide op in Sliedrecht, een plaats die nauw verbonden is met de scheepvaart en de baggerindustrie. Hij overleed op 18 december 1970 in zijn geboorteplaats.

Op 15 november 1924 trouwde Pieter in Sliedrecht met Arina Ariaantje de Vroomen. Arina was op 4 oktober 1905 in Sliedrecht geboren als dochter van Arie de Vroomen (1862–1938) en Dingena Maaike Venis (1863–1922). Zij overleed op 2 april 1986, eveneens in Sliedrecht.

Pieter en Arina bouwden samen hun leven op in Sliedrecht. Het echtpaar woonde aan de Wilhelminastraat 13, waar hun gezinsleven zich afspeelde. Waarschijnlijk konden zij zich toen nog nauwelijks voorstellen dat zij ooit met hun kinderen een reis zouden maken naar het verre Australië.

Hun kinderen

Voor zover bekend kregen Pieter en Arina drie kinderen:

Dingena Maaike (Dinnie) Brandwijk (1925–1987). Zij was de oudste dochter van het gezin. Ten tijde van de reis naar Australië was zij al gehuwd en reisde zij niet met haar ouders mee.

Neeltje (Nel) Brandwijk, geboren in mei 1934 in Sliedrecht. Deze huwde met Arie van den Herik (1932-2021) Nel woonde in 2026 nog in Sliedrecht.

Op de passagiersgegevens van de reis naar Australië komt de aanduiding Master Brandwijk voor. Dit is een zoon Gerard (1940-2022). Deze huwde op 8-2-1963 met Margarieta van Eck (1937-2020). Ze zijn vertrokken uit Nederland op 10 juni 1963, met vliegtuigmaatschappij KLM, aangekomen in Australië op 12 juni 1963.

Dit echtpaar kreeg twee kinderen: Peter en Gonny. Gonny woont in Australie. In Sliedrecht woonde het gezin in de Rembrandtlaan. Het gezin is vertrokken uit Nederland op 01 september 1979, met vliegtuigmaatschappij Qantas, aangekomen in Australië op 03 september 1979

De kinderen groeiden op in Sliedrecht, in een tijd waarin werk, familie en de plaatselijke gemeenschap een belangrijke rol speelden. Dat Pieter en Arina enkele jaren later met hun jongste kinderen naar Australië zouden vertrekken, moet voor het gezin een bijzondere gebeurtenis zijn geweest.

De reis naar Australië in 1950

In de zomer van 1950 reisden Pieter en Arina Brandwijk-de Vroomen naar Australië. Aanleiding waren de baggerwerkzaamheden waarvoor Nederlandse bedrijven in die periode personeel naar Australië stuurden.

Nederlandse baggerbedrijven hadden internationaal een goede naam opgebouwd. Hun kennis en ervaring waren ook in het buitenland nodig, onder meer bij werkzaamheden aan havens en vaarwegen. In 1950 werden Nederlandse baggeraars en hun gezinnen in georganiseerde groepen naar Australië vervoerd.

Pieter en Arina maakten deel uit van deze bijzondere beweging van Nederlandse werknemers die voor hun werk tijdelijk een ander werelddeel opzochten. Voor Pieter betekende het een mogelijkheid om zijn vak uit te oefenen in een ver land. Arina ging met hem mee, samen met hun jongste kinderen.

Op 22 juli 1950 vertrok Arina vanaf Schiphol met de KLM Skymaster Groningen, met Sydney als bestemming. Volgens de beschikbare gegevens kwam zij op 26 juli 1950 in Australië aan. Daarmee bracht de reis het gezin in slechts enkele dagen van het vertrouwde Nederland naar de andere kant van de wereld.

De overtocht was in die tijd een bijzondere onderneming. Het internationale vliegverkeer was nog lang niet zo vanzelfsprekend als tegenwoordig. Een vliegreis naar Australië was een grote gebeurtenis, zeker voor een gezin met kinderen. Het vertrek uit Nederland betekende tijdelijk afscheid nemen van familie, vrienden en de vertrouwde omgeving van Sliedrecht.

Vier plaatsen op de passagierslijst

Op de passagiersgegevens van de vlucht worden ook Pieter Brandwijk en hun twee jongste kinderen vermeld. De aanduidingen Master Brandwijk en Miss Brandwijk lijken bij deze familie te passen.

Master was destijds een gebruikelijke Engelstalige aanspreekvorm voor een jongen. Miss werd gebruikt voor een meisje of ongehuwde vrouw. De vier passagiers zouden volgens de tekening van de stoelindeling op de stoelnummers J1 tot en met J4 hebben gezeten.

Werken en leven in Australië

Het verblijf van Pieter en Arina hield verband met de Nederlandse baggerwerkzaamheden in Australië. Nederlandse ondernemingen, waaronder Adriaan Volker en Van Hattum & Blankevoort, waren betrokken bij baggerprojecten rond Melbourne. De werkzaamheden werden onder meer uitgevoerd via Australian Dredging and General Works.

Dat Pieter met deze groep naar Australië reisde, past bij de historische context van de Nederlandse baggerindustrie in de naoorlogse jaren. De precieze functie van Pieter, zijn

werkgever en de locatie waar hij persoonlijk werkzaam was, moeten echter nog nader worden vastgesteld.

Hoe Pieter en Arina hun tijd daar precies hebben beleefd, is niet bekend. Er zijn vooralsnog geen persoonlijke brieven, dagboeken of andere directe verslagen aangehaald die vertellen hoe het gezin de reis, het wonen en het leven in Australië heeft ervaren. Toch maakt juist die onzekerheid het verhaal bijzonder: de historische gegevens geven ons een glimp van een gebeurtenis waarvan de persoonlijke herinneringen grotendeels buiten beeld zijn gebleven.

Terug naar Sliedrecht

Na het voltooien van de baggerwerkzaamheden keerde het echtpaar volgens de beschikbare familiegegevens terug naar Nederland. Daarmee kwam er een einde aan hun verblijf in Australië en konden Pieter en Arina hun leven in Sliedrecht voortzetten.

Jaren later zijn Pieter en Arina allebei in Sliedrecht overleden, de plaats waar hun levensverhaal begon en waar hun familiegeschiedenis diep geworteld was. Hun reis naar Australië bleef daarmee een bijzonder hoofdstuk tussen hun leven in hun geboorteplaats en de bredere geschiedenis van de Nederlandse baggerindustrie.

Dankzij de bewaard gebleven passagiersgegevens en de historische documentatie over de Nederlandse baggeraars kan deze reis opnieuw onder de aandacht worden gebracht. Verdere archiefonderzoeken kunnen wellicht nog meer details opleveren over Pieters werkzaamheden, de identiteit van de meereizende kinderen en de terugkeer van het gezin.

Auteur: Fred Stuij

Foto grafzerk: Online Begraafplaatsen

Aanvullende gegevens verwerkt 10 november 2011 afkomstig van Martin Vos.